

DSECS DISCIPLINNÄMND

BESLUT 2023-09-20
2023:31Swedsec Licensiering AB
Licenshavaren**BESLUT**

Disciplinnämnden meddelar licenshavaren en varning.

SKÄL**Bakgrund**

Licenshavaren var vid tiden för överträdelserna anställd som privatrådgivare hos ett anslutet företag och innehavare av licens hos Swedsec Licensiering AB (Swedsec).

Företaget har anmält att licenshavaren, i strid med företagets kreditinstruktion och trots begränsat kreditmandat, har handlagt krediter för personer som hen haft en personlig relation till. I flera ärenden har licenshavaren angivit för höga inkomstnivåer och i andra har licenshavaren ändrat räntenivån för krediter. Licenshavaren har också betalat ut en kredit innan påskrivna handlingar kommit i retur.

Med hänvisning till företagets anmälan har Swedsecs disciplinutskott överlämnat ärendet till disciplinnämnden och föreslagit att licenshavarens licens återkallas.

Företagets anmälan

Företaget har i anmälan till Swedsec anfört i huvudsak följande.

Bakgrund

Swedsecs disciplinnämnd beslutade i oktober 2022 att tilldela licenshavaren en erinran efter att företaget anmält en intressekonflikt som uppkom i samband med kreditberedning. Licenshavaren fick också en arbetsrättslig varning för sitt agerande samt begränsning av sitt kreditmandat. Som en vidare åtgärd hade licenshavaren och dennes chef även täta avstämningar för att se till att arbetet fortlöpte utan fler incidenter.

Företagets utredning visade att det fanns ett antal kunder som licenshavaren kände sedan tidigare (före detta arbetskamrater och barndomsvänner). För att minska risken för fler intressekonflikter framöver kom företaget och licenshavaren överens om att licenshavaren skulle överlämna kundansvaret gällande dessa personer till sina kollegor och inte själv ha kontakt med dem i företaget. Det fanns ett antal kunder i licenshavarens kundstock som företaget hade svårt att förstå varför de blivit kunder i företaget då de saknade geografisk anknytning eller annan koppling till företagets geografiska verksamhetsområde. Vid en närmare granskning av licenshavarens kreditberedningar konstaterades vidare att det fanns relativt stora avvikelser mellan uppgiven inkomst och deklarerad inkomst i flera ärenden. I dessa kreditberedningar var inkomsten styrkt via arbetsgivarintyg.

Den nya anmälan

I slutet av oktober 2022 började licenshavaren arbeta på halvtid (50 procent) efter att ha varit sjukskriven en längre tid. Företaget tog i anledning av det fram en planering som innebar att licenshavaren inledningsvis inte skulle ha några kundmöten utan bara jobba internt. Företaget tydliggjorde att tidigare varning kvarstod och att licenshavaren fortsatt hade ett begränsat mandat. Företaget framhöll även vikten av att licenshavaren var öppen och stämde av vid minsta osäkerhet.

Efter cirka en vecka på jobbet fick licenshavarens närmaste chef en signal från företagets interna utredare om att licenshavaren hade ändrat räntenivån för en kund. Kunden tillhörde den grupp som man kommit överens om att licenshavaren inte skulle vara kundansvarig för i syfte att undvika intressekonflikter. Därtill flaggade företagets interna utredare för att man kunde se att licenshavaren påbörjat en beredning av ett kreditärende för en annan kund. Då detta inte var något som licenshavaren hade kommunicerat till sin chef och eftersom de var överens om att licenshavaren skulle börja försiktigt och därför inte ha kundkontakt, ville chefen stämma av händelserna med licenshavaren.

Två veckor senare hade chefen och licenshavaren en avstämning. Licenshavaren sade då att hen träffade kunden för ungefär en månad sedan i en affär och fick frågan om att hantera kundens ärende. När chefen ställde ytterligare frågor för att säkerställa intressekonfliktshanteringen framkom det att kunden dessutom var en person som licenshavaren kände sedan tidigare och att kunden var en hantverkare som gjort vissa jobb i licenshavarens fastigheter. Licenshavaren hade vid denna tidpunkt en bostad som renoverades och som var ute till försäljning. Mot bakgrund av den tidigare arbetsrättsliga varningen gällande intressekonflikter samt att Swedsecs disciplinnämnd meddelat licenshavaren en erinran bara en månad tidigare är det företagets uppfattning att licenshavaren borde varit extra försiktig då det i den uppkomna situationen förelåg en hög risk för att licenshavarens privata intressen skulle gagnas.

Chefen informerade licenshavaren om att företaget, i anledning av detta, tillfälligt skulle ta bort kreditmandatet och att man skulle göra en fördjupad utredning av licenshavarens

kundärenden. Licenshavaren blev erbjuden att antingen bli arbetsbefriad eller omplacerad under utredningen. Licenshavaren valde att bli arbetsbefriad.

Företaget har efter genomförda kontroller identifierat följande:

- Företaget har genomfört efterkontroller av de ärenden där det visat sig att licenshavaren har eller har haft en relation till kunden utöver sin roll som rådgivare (17 kreditberedningar med 21 kredittagare). Kontroll mot Skatteverket av deklarerade inkomster av tjänst och näringsverksamhet samt inkomster av kapital visar att den i ärendet dokumenterade inkomsten i 38 procent (8 av 21 kredittagare) av stickproven avvek markant från den faktiskt deklarerade inkomsten hos kunderna (mer än 25 procent). Licenshavaren har i dessa fall i dokumentationen angett att inkomsten är styrkt via arbetsgivarintyg eller motsvarande underlag. Hade den faktiska inkomsten angetts i kreditberedningen i stället för den angivna inkomsten hade kalkylen varit negativ och krediten hade inte beviljats enligt företagets regelverk. Det råder en uppenbar risk för att krediter har beviljats på felaktiga grunder i flera fall samt att licenshavaren har haft dubbla lojaliteteter under kreditberedningarna. Det har vidare till företaget inkommit ett tips om att företaget har en rådgivare, Licenshavaren, som beviljar lån till personer som annars kan ha svårt att få lån.
- Företaget har identifierat att lånehandlingar har skickats via mail till kund på annan ort och att pengar har betalats ut samma dag till kund, alltså innan företaget har fått skuldebrevet i original i retur. Av mailkommunikation framgår det att kunden ska skanna in påskrivet underlag och sen skicka originalhandlingarna med posten. Detta förfarande är enligt företagets interna regler inte tillåtet och är ett regelverksbrott. Värt att notera är att detta gäller en kund som licenshavaren även känner sedan tidigare.
- Licenshavaren har ändrat räntenivåer på kunder som hen tidigare kvitterat med sin chef att hen inte ska handlägga för att undvika intressekonflikter. Värt att notera är att chefen före denna händelse haft ett korrigerande samtal med licenshavaren då detta inträffat tidigare då det särskilt påtalats att intressekonflikter kan uppkomma i andra situationer än kreditärenden. Licenshavaren har alltså upprepat agerandet trots en varning som därefter behövt kompletteras med ett påtalande om en fortsatt bristande hantering gällande intressekonflikter av licenshavaren.

Företaget har vid flera tillfällen försökt att stämma av ovanstående händelser med licenshavaren utan att lyckas.

Licenshavarens inställning

Licenshavaren har anfört i huvudsak följande.

Licenshavaren bestrider att de händelser och förhållanden som företaget tar upp i sin anmälan innebär att hen gjort sig skyldig till något regelbrott eller kommit i någon intressekonflikt.

Licenshavaren vill påpeka att anmälan bygger på en period av ca 14 kalenderdagar då licenshavaren arbetat 50 %. Licenshavaren anser inte att företaget i något fall har visat att den p.g.a. hens agerande har drabbats av någon skada.

Licenshavaren ifrågasätter om det är visat vad som har avhandlats mellan hen och hens chef vid hens återgång i arbetet och mot den bakgrunden också om det är möjligt att avgöra om hen brutit mot några instruktioner.

Företaget tar i sin anmälan upp två specifika händelser under den aktuella tidsperioden. Företaget uppger att licenshavaren skulle ha ändrat räntenivån för en kund samt påbörjat en beredning av ett kreditärende. Eftersom ärendena inte innehåller namn eller andra kunduppgifter är det svårt att exakt veta vilka händelser som avses. Licenshavaren kan därför kommentera dessa händelser endast utifrån en viss osäkerhet.

I det första fallet uppger företaget att räntenivån har ändrats för en av licenshavarens kunder. Licenshavaren har hanterat detta ärende helt enligt företagets regelverk och det är licenshavarens chef som tagit beslutet om att lägga upp en ränterabatt.

I det andra fallet uppger företaget att licenshavaren har påbörjat en kreditberedning. Kunden ifråga är enligt företaget en hantverkare som licenshavaren anlitat vid renovering av sina fastigheter. Licenshavaren tillbakavisar detta. Det måste generellt ses som ett orimligt krav att en anställd inte skulle kunna ta del av tjänster som erbjuds av olika lokala yrkesutövare/hantverkare som även är kunder i företaget. I det fall som företaget troligen avser har inget renoveringsarbete utförts av hantverkaren, utan licenshavaren har hyrt en maskin av hantverkaren under en dag, för att andra hantverkare skulle kunna utföra sina arbeten.

Företaget tar i anmälan även upp händelser och förhållanden beträffande vilka det inte preciseras när de skulle ha inträffat. Samtidigt anför företaget att den anser att licenshavaren upprepat sitt agerande trots varning och korrigerande samtal. Licenshavaren menar att anmälan innehåller händelser som kan ha inträffat långt före detta, när licenshavaren haft fullt mandat utifrån företagets regelverk.

Företaget uppger vidare att det i kreditberedningar utförda av licenshavaren finns skillnader avseende kunders inkomster jämfört med samma kunds deklarerade inkomst. Företaget visar dock inte detta med något exempel och/eller ger någon uppgift om i hur många fall en differens skulle finnas. Även om dessa uppgifter skulle vara riktiga i något kreditärende så kan det inte anses med automatik vara ett regelbrott att använda en annan uppgift än den som ges i en upplysning från UC. Företaget har i sina riktlinjer om kreditgivning angivit att

kreditansökan ska innehålla uppgift om aktuell lön. Den deklarerade inkomsten är en ett till ett och ett halvt år gammal uppgift. En uppgift om aktuell lön, styrkt genom ett kontrollerat aktuellt arbetsgivarintyg måste rimligen anses uppfylla företagets regelverk.

Företaget tar i anmälan upp att utbetalning gjorts i ett kreditärende utan att skuldebrev i original varit företaget tillhanda, utan att ange datum för händelsen eller vilken kund det gäller. Företagets regelverk anger klart att det är den som gör utbetalningen som ansvarar för att alla handlingar är korrekta och finns tillgängliga och att utbetalningen inte får göras av samma person som förberett ärendet. Licenshavaren har inte gjort någon utbetalning under den period som anmälan avser, efter återinträde i arbete. Vidare så förekommer det i kreditärenden att handlingar lämnas in ”manuellt” genom att kunden kommer in med dessa samma dag som utbetalning sker. Av handlingarna tycks vidare framgå att skuldebrevet var företaget tillhanda vid den relevanta tidpunkten.

Licenshavaren vill också framhålla att företaget vid bedömningen av vem som är närstående gör en mycket vid tolkning som inkluderar väldigt många personer. Företaget får ett fritt val vid bedömning av vad som är en personlig relation, vilket gör att tillämpningen av regelsystemet inte kan anses rättssäker.

Överväganden

Företaget har i sin anmälan angivit att det – när licenshavaren kom åter till arbetet efter sjukskrivning – hölls ett internt möte där det angavs att licenshavaren skulle börja med att arbeta internt innan möte med kund fick ske. Vid mötet underströks också dels att licenshavaren fortsatt hade ett begränsat mandat, dels att det var viktigt att licenshavaren var öppen och stämde av vid minsta osäkerhet. Uppgifterna får stöd av det material som ingivits i ärendet och disciplinnämnden utgår därför ifrån dem vid sin bedömning. Instruktionerna har uppenbarligen getts för att säkerställa att licenshavaren skulle följa företagets regler om intressekonflikter vilka har stöd i lag.

Företaget har anmält att licenshavaren efter det interna mötet har ändrat räntenivån på en kund som licenshavaren, enligt överenskommelse med chefen, inte skulle hantera samt att licenshavaren påbörjat beredningen av ett kreditärende avseende en person som senare visat sig vara en hantverkare som licenshavaren haft kontakt med. Det måste mot bakgrund av uppgifterna i företagets anmälan och vad licenshavaren själv har uppgett i ärendet anses vara utrett att detta har inträffat. Åtgärderna står i strid med de instruktioner som licenshavaren fått vid det ovan nämnda mötet och licenshavarens agerande står därtill i strid med vad som kan anses vara ett lämpligt agerande av en licenshavare (jfr 9 kap. 2 §, mot slutet, i Swedsecs regelverk). Det gäller särskilt som båda händelserna inträffade kort efter att licenshavaren återinträtt i tjänst efter att ha fått en varning från företaget och en erinran från disciplinnämnden.

Företaget har vidare anmält att den vid undersökning av tidigare hanterade ärenden funnit att inkomstuppgifterna i 8 av 21 undersökta fall avvikit med mer än 25 procent vid kontroll mot

deklarerad inkomst det angivna året. Ärendena har enligt företaget avsett personer som licenshavaren haft en sådan personlig relation till att licenshavaren inte borde ha hanterat deras ärenden och enligt företagens uppgifter hade krediterna inte beviljats om korrekta inkomstuppgifter hade angetts. Licenshavaren har i denna del framhållit att uppgifterna från UC avser tidigare inkomst och att det inte kan anses utgöra ett regelbrott i sig att avvika från dem. Licenshavaren har också anfört att kontroller av inkomsten skett mot arbetsgivarintyg. Även om det med hänvisning till den kontroll som företaget gjort mot deklarerad inkomst måste anses visat att det i något led förekommit brister i underlaget är det inte visat annat än att licenshavaren har gjort kontroller av inkomsterna mot arbetsgivarintyg, och det har inte gjorts gällande att fördjupade kontroller borde ha gjorts. Någon disciplinpåföljd ska därför inte utgå i denna del.

Vad gäller den av företaget anmälda utbetalningen – där utbetalning skett innan skuldebrevet kommit i retur – framgår av materialet i ärendet att utanordning ska ske innan krediten betalas ut och att utanordning inte får göras av den som handlagt eller attesterat ärendet. Det framgår också att den som utanordnar ska göra en självständig kontroll av att alla förutsättningar för kreditutbetalning har uppfyllts och av att det inte föreligger några andra hinder mot utbetalning. Mot den bakgrunden kan eventuella brister i underlaget inte – åtminstone inte på grundval av den information disciplinnämnden har tillgång till – läggas licenshavaren till last.

De överträdelser som licenshavaren nu har gjort sig skyldig till är, sedda för sig, av sådan karaktär att de skulle föranleda en varning. De har emellertid i delar skett i relativt nära anslutning till en tidigare erinran från disciplinnämnden och de innebär att licenshavaren har agerat i strid med konkreta instruktioner. Detta gör att även den strängare påföljden, återkallelse av licensen, kan övervägas. Disciplinnämnden finner emellertid, låt vara med betydande tvekan, att påföljden för de överträdelser som licenshavaren nu fälls för kan stanna vid en varning.

På disciplinnämndens vägnar

Petter Asp

I nämndens beslut har deltagit justitierådet Petter Asp, bolagsjuristen Mats Beckman, direktören Jack Junel, f.d. chefsjuristen Jan Persson och justitierådet Kristina Ståhl.